

POSTANOWIENIE

Dnia 17 marca 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. W.
przeciwko Spółdzielni Rzemieślniczej „B.” w Ł.
o zapłatę
i z powództwa Spółdzielni Rzemieślniczej „B.” w Ł.
przeciwko A. W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 17 marca 2010 r.,
zażalenia strony pozwanej Spółdzielni Rzemieślniczej „B.” w Ł.
na orzeczenie o kosztach zawarte w wyroku Sądu Okręgowego
z dnia 29 września 2009 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie o nieobciążaniu A. W.
obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego na
rzecz pozwanej Spółdzielni i przekazuje wniosek tej pozwanej o
przyznanie kosztów postępowania apelacyjnego Sądowi
Okręgowemu pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o
kosztach postępowania zażaleniowego**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w sprawie z powództwa A. W. przeciwko Spółdzielni Rzemieślniczej „B.” w Ł. o zapłatę oraz w sprawie z powództwa Spółdzielni Rzemieślniczej „B.” w Ł. przeciwko A. W. na skutek dwóch apelacji A. W. od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 30 marca 2009 r., wyrokiem z dnia 29 września 2009 r., w pkt 1 oddalił obie apelacje, w pkt 2 nie obciążył A. W. obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego na rzecz Spółdzielni Rzemieślniczej „B.” w Ł. oraz w pkt 3 i 4 przyznał i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa określone kwoty z tytułu pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez adwokatów. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Okręgowy wskazał, że z uwagi na trudną sytuację materialną i zdrowotną A. W., kierując się regułą zawartą w art. 102 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., odstąpił od obciążenia jej obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego na rzecz Spółdzielni Rzemieślniczej „B.” w Ł.

Pozwana Spółdzielnia zaskarżyła powyższe orzeczenie zawarte w pkt 2 wyroku, tj. w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu, zarzucając Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. i art. 391 k.p.c. przez ich błędną wykładnię i błędne zastosowanie oraz naruszenie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. w zw. z § 13 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) przez ich nie zastosowanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 102 k.p.c., w wypadkach szczególnie uzasadnionych, sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Trafnie wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że ustalenie, czy w danych okolicznościach zachodzą „wypadki szczególnie uzasadnione”, ustawodawca pozostawia swobodnej ocenie sądu oraz, że sposób korzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstąpienie od generalnej zasady

obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór (zob. postanowienie SN z 26 stycznia 2007 r., V CSK 292/06, niepubl.; postanowienie SN z 2 grudnia 2009 r., I CZ 92/09, niepubl.). Jednocześnie podkreśla się, że ocena ta nie może być dowolna oraz, że wymaga uzasadnienia zawierającego wskazanie okoliczności, które sąd uznał za wypadki szczególnie uzasadnione (zob. np. postanowienie SN z 11 lutego 2010 r., I CZ 111/09, niepubl.). Trzeba też zważyć, że rozstrzygnięcie o kosztach wydane przez sąd drugiej instancji podlega kontroli w postępowaniu zażaleniowym (art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c.) co do kosztów, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji. Z tego względu, aby możliwe było przeprowadzenie jego kontroli, uzasadnienie tego postanowienia zawartego w wyroku sądu drugiej instancji musi także odpowiadać wymaganiom z art. 328 § 2 k.p.c. Warto też podkreślić, że ocena, czy w sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c. musi obejmować wszystkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na podjęcie decyzji na podstawie powołanego przepisu. Jak wyjaśnił to Sąd Najwyższy w postanowieniu z 26 listopada 2009 r., III CZ 51/09, (niepubl.) będą to zarówno fakty związane z przebiegiem procesu jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, oceniane z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy, rozstrzygając o kosztach procesu na podstawie art. 102 k.p.c., ograniczył się do gołosłownego stwierdzenia, że rozstrzygnięcie to uzasadnia „trudna sytuacja materialna i zdrowotna” powódki A. W. Nie wyjaśnił natomiast, jakie konkretnie okoliczności wskazują, że sytuacja materialna i zdrowotna powódki jest w istocie trudna, oraz w jaki sposób sytuacja życiowa powódki, ewentualnie inne okoliczności, które wystąpiły w niniejszej sprawie, wpłynęły na ocenę, że w sprawie zaistniał wypadek szczególnie uzasadniony, w rozumieniu art. 102 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c. orzekł jak w sentencji.